

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

розпорядження № від 26.06 2018 р.

Із сесії Вченої ради

проваджені В. Ісаченко

«26» червня 2018 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про виявлення та запобігання академічному плагіату

СМЯ НАУ П 06.30(05) – 01 – 2018

Введено в дію

наказом ректора

від «16» 07 2018 року № 359/од

КИЇВ

(Ф 03.02 -31)

УЗГОДЖЕННЯ:

	Підпис	Прізвище, ім'я, по-батькові	Посада	Дата
Розробник		Білоус О.І.	Начальник ВМ	25.06.18
Розробник		Безнос О.А.	Заступник начальника ВМ	25.06.18
Розробник		Литвиненко О.Є.	Завідувач кафедри комп'ютеризованих систем управління	26.06.18
Розробник		Козловський В.В.	Завідувач кафедри засобів захисту інформації	26.06.18
Узгоджено		Тудманян А.Г.	Проректор з навчальної роботи	26.06.18
Узгоджено		Харченко В.П.	Проректор з наукової роботи	26.06.18
Узгоджено		В.Б.Іванов	Начальник юридичного відділу	26.06.18

РІВЕНЬ ДОКУМЕНТА – 2а

ПЛАНОВИЙ ТЕРМІН МІЖ РЕВІЗІЯМИ – 1 рік

Контрольний примірник

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про запобігання та виявлення плагіату в Національному авіаційному університеті (далі – Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про освіту», Закону України «Про авторське право і суміжні права» та Статуту Університету.

1.2. Метою Положення є:

- запобігання та виявлення плагіату в наукових (авторефератах, дисертаціях, наукових доповідях, статтях), навчально- і науково-методичних роботах студентів, науково-педагогічних працівників, педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, працівників структурних підрозділів Національного авіаційного університету;
- розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування;
- дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань;
- активізації самостійності та індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

1.3. Положення є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Національного авіаційного університету (далі – Університету).

2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ

2.1 У Положенні використовуються терміни у таких значеннях:

Плагіат – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору (Закон України «Про авторське право і суміжні права», стаття 50, пункт в).

	Система менеджменту якості. ПОЛОЖЕННЯ про виявлення та запобігання академічному плагиату	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30(05) – 01 – 2018
		Стор. 4 з 13	

Академічний плагиат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства (Закон України «Про освіту», стаття 42, пункт 4).

Науковий результат – нове наукове знання, одержане в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень чи аналітичної (аналітико-синтетичної) обробки та систематизації відомих наукових фактів, тверджень та результатів, зафіксоване на носіях інформації. Науковий результат може бути у формі звіту, опублікованої наукової статті, наукової доповіді, наукового повідомлення про науково-дослідну роботу, монографічного дослідження, наукового відкриття, проекту нормативно-правового акта, нормативного документа або науково-методичних документів, підготовка яких потребує проведення відповідних наукових досліджень або містить наукову складову, тощо (Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність», стаття 1, пункт 22).

Автор – фізична особа, інтелектуальною працею якої створено твір.

Твір – інформація, як результат наукової чи навчально-методичної діяльності конкретної особи (чи у співавторстві), представлена на паперових носіях або в електронному вигляді у мережі Інтернет чи оприлюднена на офіційному веб-сайті університету (монографія, посібник, навчальне видання, стаття, препринт, автореферат, рукопис дисертації, дипломний проект (робота), тощо).

Цитата – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого (оприлюдненого на офіційному веб-сайті) твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілишими свої

твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

2.2 Академічним плагіатом є:

– Видання виконаної іншим автором роботи за свою без внесення в неї жодних змін.

– Відтворення в науковій роботі без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів) без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

– Внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів у них тощо) та без належного оформлення цитування.

– Відтворення наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата.

– Відтворення в науковій роботі наведених в іншому джерелі експериментальних або інших наукових даних без вказування на те, ким саме були отримані ці дані.

– Представлення суміші власних і запозичених аргументів без належного цитування.

– Парафраза – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту; сутність парафрази полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних зворотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет).

– Компіляція – створення значного масиву тексту без поглибленого вивчення проблеми шляхом копіювання тексту із низки джерел без внесення в нього правок, з посиланням на авторів та «маскуванням» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту.

	Система менеджменту якості. ПОЛОЖЕННЯ про виявлення та запобігання академічному плагиату	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30(05) – 01 – 2018
		Стор. 6 з 13	

– Самоплагиат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

3. ОЗНАКИ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

Різновиди академічного плагиату, визначені у пункті 2.2 цього Положення, характеризуються:

3.1 Одночасною наявністю таких ознак:

– в іншому тексті наявне таке чи майже таке саме речення, як в оцінюваній науковій роботі (за винятком стандартних текстових кліше, які не мають авторства та/чи є загальноживаними);

– цей інший текст було створено раніше, ніж оцінювану наукову роботу (або інший текст автора оцінюваної наукової роботи, де наявне таке саме речення чи група речень);

– автор оцінюваної наукової роботи не посилається на цей інший текст, або посилається деінде (в списку літератури, в іншій частині своєї роботи) так, що незрозуміло, якого саме речення оцінюваної наукової роботи стосується посилання.

3.2 Одночасною наявністю таких ознак:

– в оцінюваній науковій роботі міститься відтворення (повністю або частково) тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ обсягом до абзацу без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;

– або в оцінюваній науковій роботі міститься відтворення (повністю або частково) тексту іншого автора (інших авторів) шляхом його перефразування чи довільний переказ обсягом більше абзацу без бібліографічного та/або текстуального посилання на автора (авторів) відтвореного тексту щонайменше один раз у кожному абзаці;

– відтворений текст було створено раніше, ніж оцінювану наукову роботу (або інший ідентичний за змістом текст автора оцінюваної наукової роботи).

3.3 Одночасною наявністю таких ознак:

– в оцінюваній науковій роботі наведено п'ять або більше цитат з третіх джерел саме чи майже в такому вигляді (обсяг цитати, вступний текст до цитати), як вони наведені в іншому джерелі, без вказування на це інше джерело як джерело, з якого запозичені відповідні цитати;

– це джерело було створено раніше, ніж оцінювана наукова робота (або інший текст автора оцінюваної наукової роботи, де наведено такі самі цитати);

– автор не посилається на це джерело, або посилається деінде (в списку літератури, в іншій частині свого тексту) так, що з посилання незрозуміло, що саме з цього джерела насправді взяті використані автором цитати з третіх джерел.

3.4 Одночасною наявністю таких ознак:

– в іншому джерелі оприлюднені однакові експериментальні, або інші наукові дані (крім загальновідомих) у вигляді тексту, таблиць, формул, рисунків чи графіків, які наведені в оцінюваній науковій роботі;

– це джерело було створено раніше, ніж оцінювана наукова робота (або інший текст автора роботи, де наявне таке саме речення чи група речень);

– автор не посилається на це джерело, або посилається деінде (в списку літератури, в іншій частині свого тексту) так, що з посилання незрозуміло, що саме цьому джерелу атрибууються взяті з нього дані.

4. АКАДЕМІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПЛАГІАТ

Науково-педагогічні та наукові працівники, здобувачі освітньо-кваліфікаційних ступенів несуть особисту відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності.

4.1. Факт встановлення плагіату в академічних працях, а також кваліфікаційних роботах здобувачів за їхнього керівництва враховується при обранні на посаду науково-педагогічних та наукових працівників та призводить до такої академічної відповідальності (за поданням Ради з якості НАУ у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, та можливістю оскарження відповідно до законодавства):

4.1.1. Заборона керувати підготовкою кваліфікаційних робіт здобувачів протягом двох років.

4.1.2. Виключення цих робіт з переліку наукових та навчально-методичних публікацій.

4.1.3. Скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня.

4.1.4. Позбавлення права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки науковому керівнику (консультанту), офіційним опонентам, які надали позитивні висновки про наукову роботу, та голові відповідної спеціалізованої вченої ради (якщо дисертація або наукова доповідь, в якій виявлено академічний плагіат, була захищена у постійно діючій спеціалізованій вченій раді). При цьому, університет може бути позбавлений акредитації відповідної постійно діючої спеціалізованої вченої ради та права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік.

4.1.5. Скасування рішення Вченої ради про присудження вченого звання у разі виявлення академічного плагіату в академічних працях, які входили до переліку публікацій та на підставі яких було прийнято рішення про присвоєння вченого звання.

4.2. Факт виявлення плагіату в академічних текстах здобувачів різного освітньо-кваліфікаційного ступеня призводить до їхньої академічної відповідальності (за поданням Ради з якості НАУ у порядку, визначеному

	Система менеджменту якості. ПОЛОЖЕННЯ про виявлення та запобігання академічному плагиату	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30(05) – 01 – 2018
		Стор. 9 з 13	

Кабінетом Міністрів України, та можливістю оскарження відповідно до законодавства), зокрема:

4.2.1. Відмова у присудженні наукового ступеня.

4.2.2. Заборона врахувати публікації, у яких виявлено академічний плагиат, як опублікований результат кваліфікаційної роботи.

4.2.3. Повторне проходження оцінювання знань (підготовка та захист дипломного проекту або дипломної роботи, виконання контрольної роботи, складання іспиту або заліку тощо) або відповідного освітнього компонента освітньої програми.

4.2.4. Відрахування здобувача з університету.

4.2.5. Позбавлення академічної стипендії або наданих університетом пільг з оплати навчання.

5. ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ ПРОТИДІІ АКАДЕМІЧНОМУ ПЛАГІАТУ

Попередження плагиату в академічному середовищі університету здійснюється шляхом проведення комплексу профілактичних заходів, які полягають в:

5.1. Інформуванні здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників і науковців про необхідність дотримання правил академічної доброчесності та підвищення відповідальності за дотриманням норм цитування.

5.2. Організації науково-технічною бібліотекою та структурним підрозділом Університету, який відповідає за інформаційно-аналітичне забезпечення заходів з популяризації основ інформаційної культури.

5.3. Формуванні завдань для навчальних робіт з використанням педагогічних інновацій, що сприяють розвитку творчого підходу здобувачів вищої освіти до їхнього виконання.

5.4. Щорічному проведенні для докторантів і аспірантів лекцій з питань академічної доброчесності та недопущення академічного плагиату.

	Система менеджменту якості. ПОЛОЖЕННЯ про виявлення та запобігання академічному плагіату	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30(05) – 01 – 2018
		Стор. 10 з 13	

5.5. Формування, видання і розповсюдження методичних рекомендацій щодо належного оформлення посилань на використані джерела.

5.6. Ознайомленні здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників та науковців із цим Положенням через офіційний Web-сайт Університету та в соціальних мережах.

5.7. Директори навчально-наукових інститутів (декани факультетів), завідувачі кафедр, завідувачі лабораторій, керівники структурних підрозділів, керівники наукових і навчальних структурних підрозділів повинні ознайомлювати із цим Положенням співробітників, контролювати та попереджувати факти академічного плагіату.

5.8. Наукові керівники і наукові консультанти в обов'язковому порядку повинні ознайомлювати із цим Положенням молодих науковців на усіх етапах виконання наукових робіт, контролювати та попереджувати факти академічного плагіату.

5.9. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

- кваліфікаційні роботи (курсіві, дипломні, дисертаційні тощо) здобувачів вищої освіти, індивідуальні завдання навчально-дослідницького, творчого чи проектно-конструкторського характеру;

- дисертаційні роботи на етапі представлення матеріалів до апробації та для розгляду спеціалізованою радою, редакційною колегією або кафедрою;

- монографії, підручники, навчальні посібники та інші роботи, що мають авторський текст та вимагають рекомендації Вченої ради навчально-наукового інституту (факультету), кафедри військової підготовки до видання;

- рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів заходів наукового, науково-технічного і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів, з'їздів, конгресів);

5.10. Всі роботи виконуються автором (авторами) самостійно та під керівництвом наукового керівника, наукового консультанта. Оформлення

роботи має відповідати вимогам написання відповідно до рекомендацій, розробленими і затвердженими в Університеті.

5.11. Оформлення та проведення перевірки зазначених робіт регламентується окремими документами, затвердженими ректором Університету в установленому порядку.

5.12. Всі роботи зазначені в п. 5.9. зберігаються в базі даних Університету після проходження перевірки на наявність плагіату.

6. ТЕХНІЧНЕ, АДМІНІСТРАТИВНЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ВІЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

6.1. Університет використовує систему виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості.

6.2. Система виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості має відповідати таким характеристикам:

- можливість спільної роботи усіх науково-педагогічних та наукових працівників Університету в одному акаунті;
- наявність легкого, зручного та інформативного інтерфейсу;
- використання системного та комплексного підходу;
- забезпечення можливості міжуніверситетської перевірки по файлам, які зберігаються на серверах, що належать іншим Університетам із збереження конфіденційності доступу та прав на інтелектуальну власність;
- забезпечення швидкої та якісної перевірки текстів на наявність ознак плагіату або приховування плагіату;
- перевірка по максимальній кількості баз, репозитаріїв, пошукового індексу;
- виявлення найбільш розповсюджених технік приховування ідентичності тексту (заміна літер та символів іншими алфавітами, підстановка прихованих символів та ін.);

- забезпечення конфіденційності та безпечної роботи всіх користувачів;
- автоматична робота по визначенню цитування та посилань;
- можливість роботи з різними мовами.

6.3. Адміністратора системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості призначає ректор Університету своїм наказом. Функції адміністратора регламентуються окремою інструкцією. Адміністратор уповноважений створювати облікові записи для відповідальних осіб по роботі з системою.

6.4. Відповідальних осіб по роботі з системою на рівні навчально-наукових інститутів (факультетів) призначає ректор своїм наказом за поданням директора навчально-наукового інституту (декана факультету) (голови спеціалізованої ради, вченого секретаря, голови редакційного комітету конференції тощо).

6.5. Загальна схема пошуку ознак плагіату з використанням відповідної системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості повинна складатись з наступних етапів:

6.5.1. Відповідальна особа завантажує електронний варіант роботи у систему.

6.5.2. Система виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості перевіряє роботу та формує звіт подібності.

6.5.3. Звіт подібності передається для аналізу та прийняття рішення на розгляд відповідної експертної комісії.

6.5.4. Робота завантажується до репозитарію наукових та академічних робіт Університету після схвального відгуку експертної комісії, зафіксованого в установленому порядку.

